

VYTARTAS ANTANAS VINCAS

Kunigas, publicistas, knygnešys, visuomenės veikėjas **Antanas Vincas Vytartas (Vitartas, Vitortas, Wytort)** gimė 1863 12 03/15 Suradgalio kaime (Kėdainių r.). Kilęs iš bajorų, namuose kalbėjo tik lenkiškai. Mokėsi Kauno gimnazijoje, baigė Žemaičių vyskupijos kunigų seminariją Kaune ir 1886 m. gruodžio mėn. įšventintas kunigu. Lietuviškai išmoko seminarijoje. Buvo artimas Maironio bičiulis. Seminarijoje pradėjo versti iš lenkų kalbos religinio turinio raštus, o bendramoksliai padėdavo juos suredaguoti ir išleisti. 1886 m. paskirtas Mosėdžio vikaru, 1889 m. perkeltas į Baisogalą, 1891 m. – į Klovainius, 1894 m. – į Joniškį, 1895 m. – į Kupiškį, kur darbavosi iki 1897 m. Caro administracijos buvo įtariamasis kaip turįs ryšių su knygnešiais, todėl ilgai vienoje vietoje jo nelaikydavo. Kiekvienoje parapijoje į knygų gabenimo ir platinimo darbą įtraukdavo parapijiečius, nevengdamas jų prisaikdinti kovai už katalikybę. Priklausė kun. Martyno Sederevičiaus slaptai knygnešių organizacijai. Kalėjimo ir tremties išvengė, nors daug kartų patyrė kratas, buvo tardytas, ne kartą mokėjo baudas. A. Vytartas išvertė, perdirbo arba pagal užsienio leidinius parengė apie 37 lietuviškas religines knygas. Panaikinus lietuviškos spaudos draudimą, bendradarbiavo „Vilniaus žiniose“, „Viltyje“, „Šaltinyje“, „Vienybėje“, „Rygos garse“, parašė atsiminimų. Pirmojo pasaulinio karo metais (1915–1919) gyveno Odesoje, klebonavo lietuvių parapijoje, aktyviai rėmė knygų leidybą, subūrė lietuvių vaidintojus. 1917–1919 m. bolševikų kalintas, norėta jį sušaudyti. 1919 m. leista jam sugrįžti į Lietuvą. Gyvenimo pabaigoje glaudėsi Kalvarijos ligoninėje ir ten mirė nuo plaučių uždegimo 1932 02 08. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.